

Ljubljana osebno

Špela Kuhar in
Robert Potokar

Beletrina*

Uvod

Sva arhitekta, popotnika, ljubitelja arhitekture, umetnosti, zgodovine, narave in dobre hrane. Že od študentskih let piševa o arhitekturi in pripravljava knjige ter vodnike, ki širši javnosti predstavljajo slovensko arhitekturo in umetnost, pa tudi druge znamenitosti Slovenije. V pričujočem vodniku, ki je nastal v sodelovanju z ekipo založbe Beletrina, sva izbrala vse tisto, kar bi si sama želela videti ob prvem obisku Ljubljane. V vodnik sva vključila zanimive kulturne dosežke in nepozabna doživetja, ob tem pa iskala zgodbe ljudi, ki so strastno sledili svojim sanjam in idejam ter jih uresničili v številnih oblikah – od kulinarike do mojstrskega rokodelstva. Vse skupaj povezujejo zeleni kotički – tako še nedotaknjeni kakor tudi tisti, ki so jih ljudje oplemenitili subtilno in z občutkom za lepo.

Vabljeni na raziskovanje najboljšega, kar Ljubljana lahko ponudi!

Špela Kuhar in Robert Potokar

Kako odkrivati Ljubljano z vodnikom *Ljubljana osebno*

Vodnik v začetku na kratko opiše, zakaj je Ljubljano vredno obiskati, kako je mesto zasnovano, predstavi pa tudi zgodovinski razvoj in vidnejše dogodke, festivale in prireditve. Imensko kazalo mestnih predelov z izbranimi zanimivostmi napove njihov vrstni red, kakor si sledijo v vodniku. Na notranjih platnicah sta zemljevida; prvi prikazuje širše mestno središče, drugi pa Ljubljano z okoliškimi kraji.

Osrednji del je namenjen izboru zanimivosti v posameznih delih Ljubljane. Te so razdeljene na področja oziroma različne vsebine, od arhitekture, oblikovanja, narave, muzejev in galerij do kulinarike ter prenočišč. V posameznem delu mesta ali kraju v okolici Ljubljane si zanimivosti sledijo po smiselnem zaporedju ogledov. Pri vsakem opisu zanimivosti je piktogram, ki na jasen način pokaže, za kakšno vsebino gre. Ker vodnik izhaja v digitalni dobi, ko je tako rekoč vse na svetovnem spletu, sva odpiralne čase muzejev in drugih ustanov izpustila, saj je do ažurnih informacij le klik.

Kultura

Rokodelstvo

Narava

Trgovina

Kulinarika

Nastanitev

Kazalo

Kako je zasnovano mesto?	10
Kratek sprehod skozi zgodovino mesta	12
Dogodki, festivali in prireditve	16

Staro mestno jedro 19

• Ljubljanski grad	20
• Restavracija Strelec	20
• Tržnica	22
• Stolna cerkev sv. Nikolaja	24
• Odprta kuhna	24
• Trgovina Ika	24
• Porcelain Catbriyur	27
• Restavracija Valvas'or	32
• Butik slaščic La Mousse Goose	32
• Pekarna Osem	33
• Knjigarna in trgovinica Zebra Gre Na Luno	34
• Design Corner Ljubljana	42
• Bankarium	46

Novi trg 49

• Narodna in univerzitetna knjižnica	50
• Gelateria Romantika	56
• Mestni muzej	57
• Križanke	58

Novi del Ljubljane 61

• Soseska Ferantov vrt	61
• Kongresni trg	66
• Trg republike	68
• Knjigarna Konzorcij	75
• Restavracija Pen klub	78
• Nebotičnik	80
• Ravnikar Gallery Space	82

Tivoli in Rožnik 87

• Švicarija	88
• Rožnik	90
• Hribarjeva Vila Zlatica	90
• Gostilna Čad	90

Miklošičeva cesta 93

• Centromerkur (Emporium)	94
• Zadružna gospodarska banka	94
• Kinodvor	98

Tabor in Poljane 101

- Petkovškovo nabrežje 102
- Trubarjeva cesta 102
- Razstavno-prodajna galerija Tanja Pak 104
- Center Rog 108
- Cukrarna 110
- Stara mestna elektrarna 113
- Japonska gostilnica Sato Bento 114

Severni del Ljubljane 117

- Cerkev sv. Frančiška 119
- Kino Šiška 120
- Center kulinarike in turizma KULT316 120
- Muslimanski kulturni center 124
- Gospodarska zbornica Slovenije 129
- Žmoht 132
- Muzej arhitekture in oblikovanja 133
- Kavarna Cacao in muzej letalstva 135

Južni del Ljubljane 137

- Gostilna Mirje 138
- Keramika Anja Slapničar 138
- Art Bread 140
- Pot spominov in tovarištva 141
- Trnovski most 144
- Eipprova ulica 146
- Kopaljšče Kolezija 148
- Špica Caffè 150

Okolica Ljubljane 153

- Ljubljansko barje 154
- Iška 156
- Jezero 156
- Črna vas 156
- Kamnik pod Krimom 156
- Rakitna 156
- Borovnica 156
- Bistra 157
- Brezovica pri Ljubljani 157
- Vrhnika 158
- Stara Vrhnika 158
- Polhov Gradec 159
- Dvor pri Polhovem Gradcu 162
- Šentjošt nad Horjulom 162
- Setnica 162
- Stanežiče 163
- Medvode 163
- Topol nad Medvodami 163
- Golo Brdo 164
- Zgornje Pirniče 164
- Zbilje 164
- Skaručna 164
- Smlednik 164
- Šmarna gora 165
- Zgornje Gameljne 166
- Mengeš 166
- Domžale 166
- Dol pri Ljubljani 166
- Dolsko 166
- Luče pri Grosupljem 168
- Dob pri Domžalah 168
- Sveti Urh 168
- Janče 168

Ljubljana

Slovenska prestolnica je mesto, ki ima ravno prav vsega. Je urbana, a je do najbližjega parka ali gozda le nekaj minut, ne glede na to, kje se nahajate. Ima šarmantno staro jedro, kjer se prepletajo arhitekture preteklosti, od rimskega obdobja, prek srednjega veka, baroka, klasicizma, secesije in funkcionalizma ter vse do sodobnosti. Ima grad na vzpetini in spodaj reko, okoli katere se širi mesto. Ima arhitekta Jožeta Plečnika, mojstra, ki je mesto zaznamoval kot le malokateri arhitekt, naj gre za katerokoli mesto na svetu. Njegova izbrana arhitekturna dediščina je vpisana na Unescov seznam, kar ga uvršča med največje svetovne arhitekte. Ima Edvarda Ravnikarja, ki je zaznamoval povojno obdobje, in vrsto drugih odličnih arhitektov, ki mesto bogatijo tudi danes. Ljubljana ima Cukrarno, Narodno in Moderno galerijo, Center urbane kulture Kino Šiška in številna druga prizorišča za kulturne pobege. Nikjer v Sloveniji ni tako pestre ponudbe dogodkov kot v prestolnici. V izbranih trgovinicah in na ulicah najdemo slovensko ustvarjalnost. Da ne govorimo o kulinariki, ki je v zadnjem času doživela pravi razcvet. Že obisk Odrpte kuhne ob poletnih petkih na glavni tržnici je svojevrstno doživetje, med katerim lahko okušamo lokalne in svetovne dobrote. Ljubljana je tudi univerzitetno mesto, v katerem vrvi od življenja.

Robbov vodnjak s stolnico sv. Nikolaja v ozadju

Kako je zasnovano mesto?

Ljubljana je mesto s petimi glavnimi kraki prometnih žil, ki vodijo v njeno središče. **Slovenska cesta**, v nadaljevanju proti severu **Dunajska cesta**, sledi smeri nekdanjega karda – glavne vpadnice v rimsko Emono. Ob Dunajski cesti se je razvil predel Južni Bežigrad, severno od Gospodarskega razstavišča pa so v 60. in 70. letih 20. stoletja nastali poslovno-trgovski centri (Astra, Plava laguna, Slovenijales) in nove stanovanjske soseske (Bratovševa ploščad in BS3). Druge prometnice se v štirih krakih pripenjajo na to osrednjo os. **Celovška cesta**, ki je vodila v Celovec, je združila nekdanja primestna naselja: Spodnje Šiško, Zgornje Šiško, Dravlje in Šentvid. Na vzhodu, na začetku **Zaloške ceste**, so bolnišnice in Univerzitetni klinični center, v nadaljevanju pa cesto obkrožajo stanovanjska naselja (Štepanjsko naselje, Fužine, Polje) in največje nakupovalno središče v mestu, BTC City Ljubljana. Ob **Dolenjski cesti** so nanizane enodružinske hiše. V zadnjem desetletju se je pozidava zgostila in razširila vse do nakupovalnega centra na Rudniku. **Tržaška cesta**, ki, kot pove že ime, vodi v smeri proti Primorski, se nadaljuje v danes že skoraj neprekinjeno pozidavo do Vrhnike.

1 Pogled z gradu na središče mesta
2 Pogled z gradu proti Barju

Kratek sprehod skozi zgodovino mesta

Rimska Emona

Ko hodimo po mestnem središču izven srednjeveškega jedra, je zelo verjetno, da hodimo po ostankih rimskega mesta. Emona je bila najprej vojaška naselbina, imenovana kolonija Julia Aemona, v katero so se že sredi 1. stoletja priselili civilni prebivalci in je kmalu postala cvetoče trgovsko ter upravno rimsko mesto. Za vse, ki jih zanima ta del zgodovine mesta, so pričevanja na ogled v Narodnem muzeju, Mestnem muzeju, v Emonski hiši v Trnovem in v arheološkem parku Zgodnjekrščansko središče na Erjavčevi ulici. Ostanke južnega rimskega zidu na Mirju je v 30. letih 20. stoletja preuredil arhitekt Jože Plečnik.

Srednjeveška Ljubljana

Sprehod po srednjeveški Ljubljani je sprehod skozi čase, ki se prepletajo na enem mestu. Ni čudno, da se ljudje v tako večplastnih prostorih dobro počutijo. Zavite ozke uličice, slikovite fasade in zanimiva, pestra ponudba lokalov in trgovinic privabljajo številne obiskovalce. Ljubljana se v virih prvič omenja leta 1144, z nemškim imenom Laibach, leta 1146 pa že s slovanskim imenom Luwigana. V srednjem veku je bila cvetoče mesto na križišču pomembnih prometnih poti. Prebivalci so se ukvarjali predvsem s trgovino in obrtjo. Ker je za srednjim vekom prišel barok, ki je popolnoma spremenil podobo mesta, je danes vidnih le malo ostankov srednjeveške arhitekture. Še najbolj slikovite so hiše s trikotnimi čeli streh in ozkimi prehodi med hišami na Gornjem trgu od št. 9 do št. 17.

1 Rimski mozaik iz arheološkega parka Zgodnjekrščansko središče

2 Stavba Centromerkurja (današnji Emporium) na Prešernovem trgu

Baročna Ljubljana

Ko je minila nevarnost turških vpadov, so podrli obrambno obzidje in začeli spreminjati nekdanje srednjeveško mesto. Meščani so nadzidali hiše iz starega veka in preuredili fasade, veže in dvorišča. Večkrat so združili po dve ali tri ozke hiše in jih preuredili v prostornejše mestne palače ter okrasili njihova pročelja. Tudi notranjost palač je dobivala razkošnejšo podobo. V času baroka je postalo močno plemstvo, ki je svoj položaj pokazalo z gradnjo baročnih dvorcev z razkošnimi parki izven nekdanjega mestnega obzidja. Najlepši še ohranjeni del baročnega mesta je Mestni trg z Mestno hišo, Robbovim vodnjakom in stolnico v ozadju.

Klasicistična Ljubljana

Med letoma 1849 in 1857 je bila skozi Ljubljano speljana železniška proga Dunaj–Trst, ki je spodbudila rast velikih industrijskih podjetij v neposredni bližini proge (tobačna tovarna, tovarna sladkorja, pivovarna). Zaradi povečanega povpraševanja po

delovni sili so nastala delavska naselja. Po razkošnem baroku se je v umetnosti in arhitekturi najprej uveljavil klasicizem, ki se je naslanjal na grško antiko. Najlepši primer klasicistične arhitekture v mestu je stavba Kazine. Konec 19. stoletja je klasicizem prešel v historicizem, ki je vzore iskal v preteklih zgodovinskih obdobjih (romanika, gotika in renesansa). V tem času so bile zgrajene pomembne javne zgradbe – Narodni muzej, opera, filharmonija, Narodni dom in deželni dvorec.

Secesijska Ljubljana

Svetovno arhitekturo in umetnost je v začetku 20. stoletja zaznamovala secesija, ki je imela v različnih državah različna imena. Na Ljubljano sta najbolj vplivala dunajska secesija in pariški art nouveau. Secesija v arhitekturi je bila prisotna predvsem na fasadah, manj v novih konstrukcijskih konceptih in v notranjem oblikovanju. Navdih je črpala v naravi, pojavljajo se vitice, cvetlični motivi, valovnice, figure in drugi organski motivi, malo kasneje pa tudi geometrijski motivi. Med najbolj

reprezentativne secesijske objekte v mestu spadajo Zmajski most, stavba Centromerkurja (današnji Emporium) in Grand hotel Union.

Plečnikova Ljubljana

Kjerkoli po mestu se sprehajamo, naletimo na dela arhitekta Jožeta Plečnika. V Ljubljani je večinoma ustvarjal v obdobju med prvo in drugo svetovno vojno. Izoblikoval je osebni klasični slog, po katerem ga danes pozna ves svet. Številne stavbe in krajinske ureditve je skozi čas povezoval v urbanistične poteze. Na dve veliki osi so se vezale manjše ureditve. Ob prvi je ob Ljubljani nizal ureditve zapornic, tržnice, Tromostovja, Šuštarškega mostu in Trnovskega pristana. Druga os je povezovala njegovo hišo v Trnovem s Trnovskim mostom, Emonsko in Vegovo ulico, Ilirskim stebrom, Križankami, Narodno in univerzitetno knjižnico in zaključkom na Kongresnem trgu v parku Zvezda.

Za boljše razumevanje Plečnikove arhitekture predlagava ogled hiše v

Trnovem, v kateri je živel. Tam je bil najbolj pristen, saj ga pri posegih v hišo ni nihče omejeval.

Modernistična Ljubljana

V času med obema vojnama je Ljubljana iz majhnega podeželskega mesteca začela postajati pomembnejše središče, v katerem se je začel združevati slovenski kapital. V tem obdobju sta prevladovala dva arhitekturna vpliva: na eni strani vpliv Jožeta Plečnika in na drugi strani modernistični vpliv, ki je v mesto poskušal pripeljati tedanje moderne arhitekturne smernice. Modernizem se je kazal v izčiščenih fasadah brez okrasja, v gladkih linijah, ki so bile na vogalih polkrožno zaključene, ali v poudarjenih balkonih in kipih na fasadah. Najlepši primeri tega sloga so Mali nebotičnik na Igriški ulici, Dukičevi bloki na Štefanovi ulici, blagovnica Nama in hotel Slon.

Socialistična Ljubljana

Obdobje po drugi svetovni vojni je zaznamoval socializem. Slovenija je bila kot republika vključena v Jugoslavijo, Ljubljana pa je bila glavno mesto republike Slovenije. V prvem obdobju takoj po vojni je bil čas obnove, gradnje stanovanj in industrije. Simbol velikega in naprednega mesta je postal kompleks TR 3 na Trgu revolucije, danes se trg imenuje Trg republike, kjer so po načrtih arhitekta Edvarda Ravnikarja pred že stoječim parlamentom postavili sodoben poslovno-trgovski kompleks, ki ga zaključuje kulturni center Cankarjev dom. Poleg Ravnikarja se je izoblikovala mlajša generacija arhitektov, ki so v Ljubljano prinašali novosti in tudi duha Le Corbusiera.

Sodobna Ljubljana

Slovenija je leta 1991 postala samostojna država, Ljubljana pa njena prestolnica, kar je vplivalo tako na njen urbanistični kot arhitekturni videz. Tranzicija iz socialistične družbe v sistem kapitalističnih vrednot se je v dobrih petnajstih letih končala. V teh letih je bilo pozidanih več opuščenih površin, nastalo je sekundarno nakupovalno središče BTC City Ljubljana. Trgovsko-nakupovalna središča so zapolnila notranji avtocestni obroč. Od leta 2006 Ljubljana z izvolitvijo novega župana in novega mestnega sveta spet doživlja preporod in pospešeno prenavo ter urejanje mestnega središča.

1 Narodna in univerzitetna knjižnica arhitekta Jožeta Plečnika

2 Stolpnici na Trgu republike

Dogodki, festivali in prireditve

Ponudba kulturnih dogodkov v Ljubljani je skozi vse leto velika. Festival Ljubljana, bienale grafičnega oblikovanja, literarni festival Fabula, bienale slovenske sodobne plesne umetnosti Gibanica, Jazz festival Ljubljana, Poletje v Stari Ljubljani, Druga godba, filmski festival Liffe, festival uličnega gledališča Ana Desetnica, Mesto žensk, Svetlobna gverila in Artish so le nekateri izmed festivalov v mestu. Ker sva arhitekta, toplo priporočava obisk festivala Odprte hiše Slovenije, ki za en vikend v letu odpira vrata v arhitekturno zanimive stavbe; nekatere od njih so na ogled le takrat. Posebno doživetje so tudi razstave, ki jih ob koncu študijskega leta pripravijo Akademija za likovno umetnost in oblikovanje, Fakulteta za arhitekturo, Katedra za oblikovanje tekstilij in oblačil Naravoslovnotehniške fakultete in Akademija za vizualne umetnosti. A ni samo kultura tista, ki dela Ljubljano prepoznavno, to je tudi šport. Med mnogimi športnimi prireditvami naj omeniva le najbolj množično, Ljubljanski maraton, zaradi katerega se že od sredine 90. let vsako leto konec oktobra na ulice Ljubljane podajo tekači.

1

2

3

1 Svetlobna gverila

2 Razstava del študentov Fakultete za arhitekturo

3 Festival Odprte hiše Slovenije

4 Ljubljanski maraton

5 Pot spominov in tovarištva

6 Jazz festival

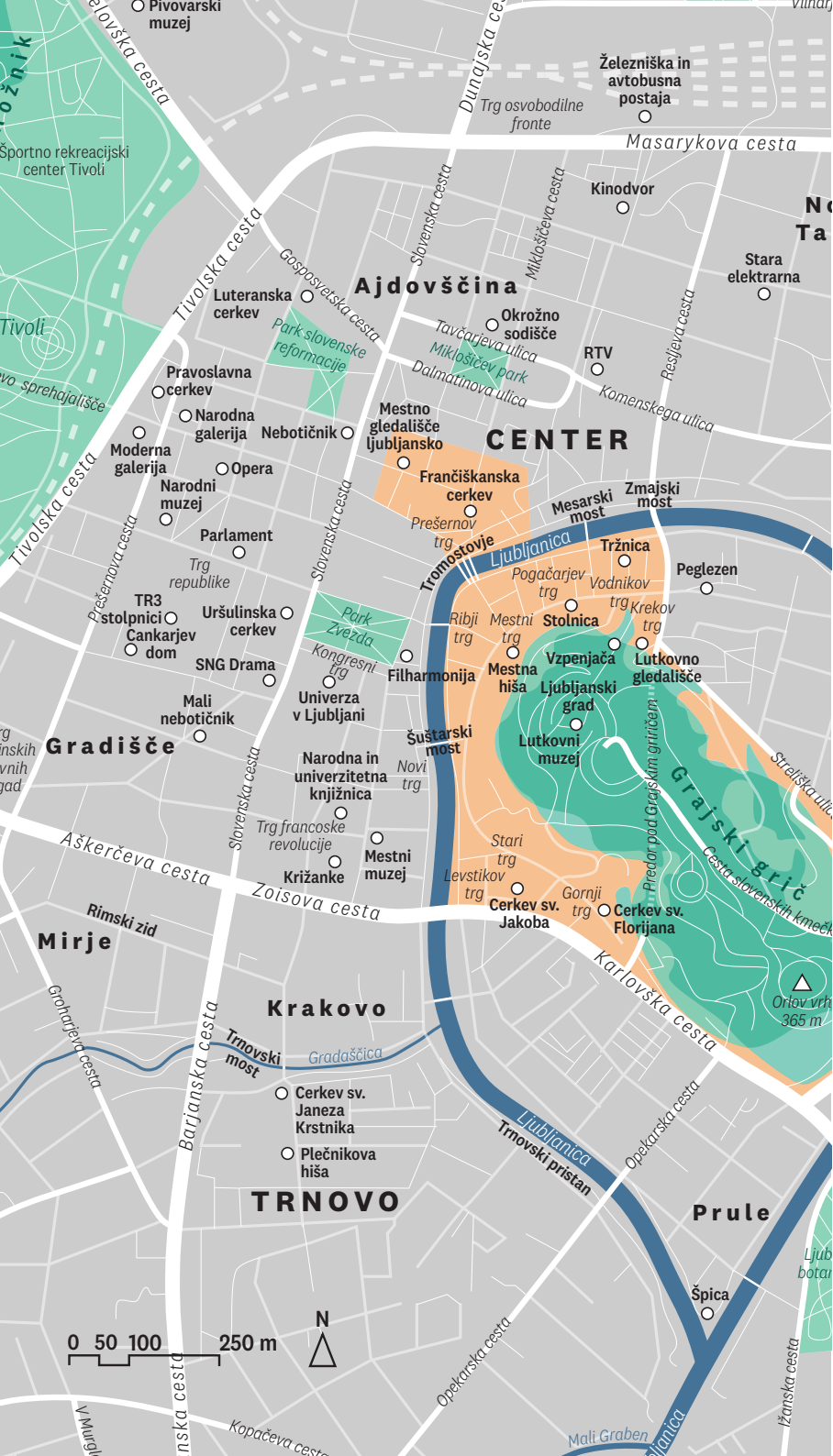
4

5

6

Pivovarski muzej

Železniška in avtobusna postaja

Sportno rekreacijski center Tivoli

Trg osvobodilne fronte

Masarykova cesta

Tivoli
vo sprehajališče

Ajdovščina

Kinodvor

Stara elektrarna

Luteranska cerkev

Park slovenske reformacije

Okrožno sodišče

RTV

Pravoslavna cerkev

Narodna galerija

Mestno gledališče ljubljansko

CENTER

Komenskega ulica

Moderna galerija

Narodni muzej

Franciška cerkev

Mesarski most

Zmajski most

Parlament

Trg republike

Prešernov trg

Tromostovje

Pogačarjev trg

Vodnikov trg

TR3 stolpnici

Uršulinska cerkev

Park Zvezda

Ribji trg

Mestni trg

Stolnica

Peglezen

Cankarjev dom

SNG Drama

Kongresni trg

Filharmonija

Mestna hiša

Vzpenjača

Lutkovno gledališče

Mali nebotičnik

Univerza v Ljubljani

Šuštarški most

Novi trg

Ljubljanski grad

Lutkovni muzej

Gradišče

Narodna in univerzitetna knjižnica

Trg francoske revolucije

Križanke

Stari trg

Cerkev sv. Florijana

Cerkev sv. Jakoba

Mirje

Trg francoske revolucije

Mestni muzej

Levstikov trg

Gornji trg

Orlov vrh 365 m

Krakovo

Cerkev sv. Janeza Krstnika

Plečnikova hiša

Gradaščica

Trnovski most

Prule

TRNOVO

Trnovski most

Gradaščica

Ljubljanica

Trnovski pristan

Opelarska cesta

Prule

Špica

Opelarska cesta

Mali Graben

Ljubljanica

Ljubljanski botanični vrt

0 50 100 250 m

Barjanska cesta

Kopačeva cesta

Opelarska cesta

Ljubljanica

Ljubljanica

Ljubljanska cesta

Staro mestno jedro

Je najšarmantnejši del mesta, v njem se ostaline preteklosti prepletajo s sodobno ponudbo slovenske ustvarjalnosti. V tem delu mesta je največ trgovinic in lokalov na kupu ter seveda največ obiskovalcev. Glavni naravni znamenitosti tega dela mesta sta Grajski hrib in reka Ljubljanica. Reka hkrati deli in preko slikovitih mostov povezuje obe strani starega dela mesta. Tromostovje je ena lepših urbanih potez in samo ena od znamenitih arhitektur v mestu, ki jih je zasnoval arhitekt Jože Plečnik. Odkar so izbor njegovih najlepših del v Ljubljani uvrstili na Unescov seznam svetovne dediščine, je obiskovalcev, ki jih privablja arhitekturna kultura, še več.

Ljubljanski grad | 🏠

Nad srednjeveškim trgom bdi grad, katerega začetki segajo v 12. stoletje. Njegova prenova, ki traja že od leta 1970, je bila neprestano predmet strokovnih razprav, ali je sodobni način pravi način prenove tako pomembnega spomenika ali pa bi ga morali prenavljati po tradicionalnih konservatorskih načelih. Po najinem mnenju je bila odločitev za sodobni način prava; arhitekti Edo Ravnikar mlajši, Majda Kregar in Miha Kerin so v vseh teh letih iskali najboljše in trajne rešitve ter povzdignili grad v pomemben arhitekturni in kulturni spomenik. Na gradu se je fino malo izgubiti med številnimi prostori, nujen pa je vzpon na stolp, od koder panoramski pogled seže res daleč naokrog. Grad ima tudi svojo vinoteko, saj je na prisojni strani Grajskega griča grajski vinograd, do katerega se pride mimo Šanc, ki jih je zasnoval arhitekt Jože Plečnik. Še malo nižje pod gradom je čebelnjak, kopija čebelnjaka z vrta predsedniške rezidence z dvorca v Lanem blizu Prage, ponovno poustvarjeno Plečnikovo delo. Na Grajski grič vodi mnogo poti, nanj pa se lahko povzpnete tudi s tirno vzpenjačo s Krekovega trga.

● *Grajska planota 1***Lutkovni muzej** | 🏠

Lutkarstvo ima v Sloveniji več kot stoletno tradicijo. V stalni razstavi nad stanovsko dvorano so predstavljeni zgodovinski mejniki, umetniki in njihovi junaki, proces nastajanja lutkovne predstave ter različne lutkovne tehnike. V Grajskem gledališču si je izbrane lutkovne predstave možno tudi ogledati, lahko pa se tudi preizkusite v lutkovnih veččinah.

● *Grajska planota 1***Restavracija Strelec** | 🏠 | ♻️

Kadar naju vprašajo, kam v mestu na posebno ali praznično kosilo oziroma

večerjo, je Strelec na prvem mestu. Več razlogov je za to: ima prijeten ambient v okroglem grajskem stolpu, ki je bil prenovljen v 50. letih prejšnjega stoletja, ko je dobil stenske poslikave iz slovenskega ljudskega izročila, ima najlepši razgled na mesto skozi okna in strelske line ter ima izjemnega chefa Igorja Jagodica, leta 2023 ponovno nagrajenega z Michelinovo zvezdico. Vrhunska kulinarika in vrhunsko doživetje.

● *Grajska planota 1***Gostilna na Gradu** | ♻️

Člani družine Jezeršek so veliki promotorji slovenske kulinarike. Na gradu predstavljajo okuse 24 slovenskih gastronomskih regij v sodobni preobleki.

● *Grajska planota 1***Jazz Club Ljubljanski grad** | 🏠

Skalna dvorana ob petkih gosti izvajalce jazz glasbe in sorodnih zvrsti, kot so blues, rock, latino, funk in soul. Ker v Ljubljani ni veliko priložnosti, da v živo prisluhnemo tem zvrstem, vabljeni v podzemlje gradu.

● *Grajska planota 1*

Predstave Lutkovnega gledališča bi morali predpisovati na recept.

Lutkovno gledališče Ljubljana | 🏠

Za vse radovedne sanjavce, majhne in velike. Predstave Lutkovnega gledališča bi morali predpisovati na recept, saj tako močno napolnijo naš notranji svet. Ustanova z več kot stoletno tradicijo lutkarstva pripravlja predstave tako za najmlajše kot za

1 Ljubljanski grad s terase Nebotičnika

2 Restavracija Strelec

mladostnike in odrasle. Nekatere klasične, druge sodobne. In ne preseneča, da je eno najbolj obiskanih gledališč v prestolnici. Gledališče ima prostore v stavbi Mestnega doma, in če ste pred stavbo ob polni uri, poglejte v stolp, iz katerega ob glasbi Milka Lazarja pozdravita Martin Krpan in njegova kobilica.

● *Krekov trg 2*

Bar Daktari | ♪

Podnevi je to prostor za kofetkanje, zvečer pa se prelevi v večerni klub z različnimi dogodki, glasbo v živo in literarnimi večeri. Je kreativen prostor druženja. In ko se ob lepih dneh razširi na trg pred hišo, je zanimivo opazovati obiskovalce gradu, ki čakajo na vzpenjačo pri okroglem srednjeveškem stolpu, enem od najstarejših še ohranjenih delov mestnega obzidja.

● *Krekov trg 7*

Cafe Čokl | ♪

Je bližnji sosed Daktarija, vanj pa zahajajo tisti, ki imajo radi res dobro kavo. To so nama zagotovili kavaljerci, saj je sama že leta ne pije več. Všeč nama je njihov pristop, ker kupujejo kavo, ki prihaja iz pravične trgovine, jo sami sprajžijo in jo svežo, kot jo le lahko, pripravijo gostom. Pri njih dobite tudi ekološko čokolado, sveže praženo kavo in ekološko pivo.

● *Krekov trg 8*

Peglezen | 🏠

Na mestu današnje stavbe je v začetku 19. stoletja stala hiša, ki so jo meščani zaradi njene ozke trikotne oblike že takrat poimenovali Peglezen (iz nemške besede za likalnik – Bügeleisen). Potres leta 1895 jo je močno načel, tako da so jo kasneje podrli. Arhitekt Jože Plečnik je novo stavbo, ki je bila zgrajena leta 1934, zasnoval kot poudarek križišča pred njo. Poleg trikotne oblike je njena posebnost

zelo ozka sprednja fasada, ki jo v nadstropju zaključuje zastekljen zimski vrt. Pred stavbo stoji lesen jambor v barvi slovenske trobojnice na okroglem podstavku.

● *Poljanska cesta 1*

Zmajski most | 🏠

Ob izteku kolonad Plečnikove tržnice stoji zelo nenavaden most. Po legendi o ljubljanskem zmaju se imenuje Zmajski most, ki pa skoraj ne bi bil Zmajski, temveč Levji. Namesto štirih zmajev, ki ga čuvajo danes, bi po prvotnem načrtu morali na njem stati krilati levi. Most je bil zgrajen leta 1901 v secesijskem slogu in velja za enega prvih ločnih armiranobetonskih mostov v Evropi.

Tržnica | 🏠 | ♪ | 🏠

Ob sobotah obiskovanje ljubljanske tržnice nadomešča oziroma nadaljuje ritual nekdanje meščanske promenade. Lahko bi rekli, da je ob 11. uri tam kar cela Ljubljana. Današnja tržnica poleg Plečnikovih arkad ob Ljubljani, kjer je v pritličju ribja tržnica, ki je zaradi bogate ponudbe res vredna obiska, obsega še nepokrit prostor za branjevce na Vodnikovem in Pogačarjevem trgu, pritličje semenišča ter prehod med stolnico in semeniščem (cvetlična tržnica). Plečnik je arkade ob Ljubljani oblikoval kot dolgo potezo izmenjujočih se odprtih in zaprtih prostorov, navdih pa je iskal v rimski Emoni in srednjeveški Ljubljani. V sredini so arkade prekinjene. Danes na tem mestu čez Ljubljano sega sodobni Mesarski most, prvotno pa je bil predviden most po Plečnikovem načrtu. V Plečnikovih arkadah so bile nekdanje trgovine s ponudbo lokalne hrane, a so jih danes zaradi velikega

1 Zmaj na Zmajskem mostu

2 Plečnikova tržnica ob Ljubljani

1

2

obiska turistov izrinili lokali. Kar je velika škoda za lokalne prebivalce.

● *Vodnikov trg, Pogačarjev trg*

Stolna cerkev sv. Nikolaja |

Lahko si predstavljamo človeka v času nastanka cerkve – kako očaran je bil, ko je stopil vanjo! Bila je edini stik človeka z visoko umetnostjo, saj je v vsakdanjem življenju ni bil vaju. Vanjo so prihajali od blizu in daleč, v njej so se učili tudi mnogi slikarji, kiparji in stavbarji. Pobudniki gradnje, člani Akademije delovnih Ljubljancanov (Academia operosorum Labacensium), so že od vsega začetka stremeli k stvaritvi celostne umetnine na najvišji ravni, zato so povabili enega najboljših arhitektov, slikarjev in teoretikov tistega časa, Andrea Pozza. Leta 1706, ko je bila cerkev po petih letih zgrajena, so bile končane tudi iluzionistične poslikave, delo slikarja Giulia Quaglia. Stolnica je sicer nikdar dokončano delo, pri njenem soustvarjanju so sodelovali priznani umetniki, vse od njenega nastanka, med njimi tudi Jože Plečnik.

● *Ciril-Metodov trg*

Bogoslovno semenišče in semeniška knjižnica | |

Mogočna stavba, a na zunaj skromna in brez okrasja, v notranjosti skriva kar dva bisera baročne umetnosti: semeniško knjižnico in z bogatim štukaturnim okrasjem okrašeno severno fasado dvorišča. V stavbo vodi vhod, ki ga poudarja portal kiparja Luke Misleja iz leta 1714. Dva kamnita Herkula podpirata kapitela s preklado in napisom Virtuti et Musis (Krepostim in Umetnostim). Stavbo, namenjeno sprejemu mladih plemičev, ki so se odločili za duhovno življenje, so gradili postopoma in jo tudi večkrat preurejali. Knjižnico je leta 1721 z iluzionistično stropno poslikavo poslikal slikar Giulio Quaglio. Opremljena je z bogatim baročnim pohištvom. Knjižnica hrani veliko število ne le teoloških knjig,

ampak tudi leposlovnih in znanstvenih del, pa tudi številne lesoreze, zbirke spisov in tako dalje; nekaj gradiva izvira celo iz 13. stoletja. V pritličju je danes pokrita tržnica.

● *Dolničarjeva ulica 4*

*Najava za obisk knjižnice:
semeniska.knjiznica.lj@rkc.si.*

Na stojnicah Odprte kuhne okusite domačo in svetovno kuhinjo.

Odprta kuhna |

Ko pride pomlad, ljubljanska tržnica oživi na poseben način. Vsak petek do konca oktobra se lahko med 10. in 21. uro družimo na Odprti kuhni ob odlični hrani in pijači. Za to poskrbijo gostilne in restavracije, ki niso samo iz Ljubljane, ampak tudi iz širše okolice. Na stojnicah ponujajo domačo in tudi svetovno kuhinjo.

● *Pogačarjev trg*

Koželj – Hiša dobrih vin |

Družina Koželj je na Pogačarjevem trgu odprla vinoteko, v kateri imajo kar 1000 etiket, od tega jih lahko kar 80 poskusite na kozarec. Ob torkih imajo vodene degustacije, na katerih someljeji predstavljajo tako slovenska kot tuja vina. In še to: udeleženci sedijo za veliko mizo, pomešani med seboj, in tako zlahka stekajo nova poznanstva. V dopoldanskem času pa vabljeni na kavo in rogljičke.

● *Pogačarjev trg 2*

Galerija DobraVaga | |

Nekoč je bila ribarnica v celotni kletni etaži Plečnikovih tržnic. To se je z leti izkazalo za prerazkošno. V severnem

1 Notranjost stolnice sv. Nikolaja

2 Petkova Odprta kuhna

1

2

delu je danes galerija DobraVaga, njeno ime spominja na nekdanjo dejavnost, prodaja in razstavlja pa dela mladih umetnikov na področju sodobne angažirane umetnosti. V galerijski kavarni lahko opazujemo Ljubljano na eni najnižjih točk v mestu in imamo občutek, kot da se je lahko dotaknemo.

● *Adamič-Lundrovo nabrežje 5*

Štrukljarnica

Moji štruklji Slovenije | 🍴

Ena od najbolj znanih slovenskih tradicionalnih jedi so prav gotovo štruklji. Pod Plečnikovimi arkadami jih imajo več kot 20 vrst, od tradicionalnih skutnih in ajdovih z orehi do modernih različic. Poleg štrukljev pa ponujajo tudi mesne in vegetarijanske enolončnice po vzoru babic.

● *Adamič-Lundrovo nabrežje 1*

Tri Marije | 🍴

Prijazna ekipa te potujoče kavarne ponuja vrhunsko, sveže mleto kavo z butičnih plantaž po svetu, praženo v pražarni Stow, poleg tega pa domače cimetove rolice, rogljičke, kolačke ... Lahko jih tudi najamete za poslovne ali zasebne dogodke in zabave.

● *Na tržnici blizu Mesarskega mostu*

Kodila Gourmet | 🍴

V Markišavcih v Prekmurju je sedež družinskega podjetja Kodila s šunkarno, gostilno in trgovino. V prestolnici pa so odprli podružnico, v kateri strežejo tradicionalne prekmurske specialitete s poudarkom na domačih mesninah. Poskusite njihovo prekmursko šunko in na koncu še prekmursko gibanico.

● *Adamič-Lundrovo nabrežje 5*

Supernatural | 🍴

Odlična lokacija za tiste, ki so zamudili že vse zajtrke v mestu, saj jih tu strežejo ves dan. Še posebej za vse ljubitelje ameriških zajtrkov, ameriških palačink in pit (lastniki so namreč ameriške

krvi), pa tudi francoskih ostrig, butičnih piv in oranžnih vin.

● *Pogačarjev trg 1*

Trgovina Kraševka | 🍴

V tej po Krasu poimenovani trgovini so naprodaj izdelki iz tega dela Slovenije, kot so kraški pršut, vina, žganja, oljčno olje, med, siri, sušeno sadje. Poleg kraških specialitet so na policah tudi domači izdelki iz drugih slovenskih regij. Midva tu kupujeva figov hlebček iz Gračišča in sušene kakije. Pogosto jih vzameva za darilo prijateljem iz tujine.

● *Vodnikov trg 4*

Zakladi Slovenije | 🍷 | 🍴

Če ste pred tem, da zapustite Ljubljano, in še niste kupili daril za svoje drage, boste v Zakladih Slovenije prav gotovo našli nekaj zanje. Imajo vse, kar dobrega proizvedejo slovenski proizvajalci, od delikates, vin, žganic, kozmetike, izdelkov za dom.

● *Ciril-Metodov trg 2*

Ika | 🍷 | 🍴

Izbrana darila, oblikovana in izdelana v Sloveniji, so na voljo v prijetni trgovini, kjer prijazno osebje rado pomaga pri odločitvah o nakupu, saj so dobro poučeni o avtorjih, blagovnih znamkah in ozadjih njihovega nastanka. Velika izbira izdelkov za dom, modnih kosov, nakita, kozmetike, ilustracij priznanih avtorjev in še česa.

● *Ciril-Metodov trg 13*

Klobasarna | 🍴

Ena od značilnosti slovenske kulinarike je kranjska klobasa, krajše poimenovana kar kranjska. Po izvirnem receptu iz druge polovice 19. stoletja jih danes izdeluje 11 certificiranih izdelovalcev. V Klobasarni pravo kranjsko ponudijo z gorčico ali s hrenom.

● *Ciril-Metodov trg 15*

1

Porcelain Catbriyur | 🖐️ | 🏠

Katja in Jure Bricman (ime blagovne znamke je premetanka njunih imen in priimka) sta oblikovalca porcelana, ki sta razvila samosvoj postopek izdelave. Rada se pohvalita, da je njun porcelan leta 2008 dobila v dar angleška kraljica Elizabeta II., ko je bila na prvem uradnem obisku v Sloveniji.

● *Ciril-Metodov trg 19*

Mestna hiša – Rotovž | 🏠

Na mestu današnjega Rotovža je že v 15. stoletju stala mestna hiša. V času baročne prenove v začetku 18. stoletja so jo prezidali iz dveh obstoječih hiš ter dodali osrednji del z dvorano in stopniščem. Ker je magistrat najpomembnejša stavba na trgu, je njen osrednji del pomaknjen iz stavbne linije, obdan s stopniščem in poudarjen z odprto lopo. Pomembnost stavbe nakazuje tudi peterokotni stolp z uro in bogata baročna fasada. V notranjosti je znamenito arkadno dvorišče, okrašeno

z dekoracijo v tehniki sgraffito in z baročnim Narcisovim vodnjakom, delom Francesca Robbe, v preostalih treh dvoriščih pa so na ogled razstave, ki predstavljajo raznoliko delovanje Mestne občine Ljubljana. V mestni hiši ima pisarno ljubljanski župan in v njej sprejema goste. Po velikem potresu leta 1895 so v mestni hiši sprejeli cesarja Franca Jožefa, ki je prišel v Ljubljano v znak podpore mestu. In še zanimivost, ki nama jo je zaupal kolega, arhitekt Ira Zorko: postavite se v os vhoda v mestno hišo (pred vzorčasti tlak iz kamenčkov) in pogledjte proti obelisku Robbovega vodnjaka. Ta se bo ujel točno na sredino med zvonika stolnice. To je demonstracija izjemnega občutka naših prednikov za načrtovanje prostora.

● *Mestni trg 1*

Robbov vodnjak | 🏠

Pred mestno hišo stoji kopija vodnjaka, ki je dobil ime po avtorju, kiparju Franciscu Robbi, ki ga je izklesal med letoma 1743 in 1751. Predstavlja tri kranjske reke: Ljubljanico, Krko in Savo. Original je bil prestavljen v preddverje Narodne galerije. Figure na originalnem vodnjaku so izklesane iz kararskega marmorja, drugi deli spomenika pa so iz domačega kamnoloma Lesno Brdo v bližini Ljubljane. Ladja, ki naj bi iz Benetk pripeljala dodatni kamen, se je namreč na poti potopila. V današnjem času pa bi lahko tudi rekli, da je Robbov vodnjak kulisa za največ selfijev v Ljubljani.

● *Mestni trg*

Drofenigova hiša - Miklavčeva veleblagovnica | 🏠

Lahko bi ji rekli črna ovca na Mestnem trgu. Elegantna in zadržana črna ovca. Moderna fasada v poliranem črnem in sivem kamnu je bila v času izgradnje leta 1914 deležna mnogih opazk. Bila je posebna tudi v tehničnem smislu, saj

je bila prva stavba v Ljubljani, ki je bila v celoti izvedena iz armiranobetonske skeletne konstrukcije. Fasada je sestavljena iz dveh plaščev, kar omogoča lažje uravnavanje klime v stavbi in daje boljšo toplotno izolacijo. Zdaj so v njej prostori Nove univerze.

● *Mestni trg 23*

Souvanova hiša in

blagovnica Ikona | 🏠 | 🛍️

Mestni trg obkroža vrsta zanimivih stavb, med katerimi izstopa Souvanova hiša s klasicistično fasado in reliefi Poljedelstva, Umetnosti in Trgovine pod okni drugega nadstropja. Danes je v njenem pritličju in nadstropju blagovnica Ikona z izbranimi blagovnimi znamkami iz sveta mode, lepote in po novem tudi izbranih kulinaričnih delikates.

● *Mestni trg 24*

Bar Pritličje | ☕

Je več kot zgolj bar, je živo središče in zbirališče. Čez dan v prijetnem prostoru, v katerem je tudi bralni stripovski kotiček, in na trgu pred lokalom nudijo odlične kave in druge napitke ter prigrizke. Ob popoldnevih in večerih pa Pritličje gosti kulturne in družbeno angažirane dogodke, od predavanj, literarnih večerov in debat do koncertov in performansov.

● *Mestni trg 2*

Izbrana vina spadajo med najpomembnejša in najpogosteje nagrajena iz tega dela Evrope.

Vinoteka Movia | ☕ | 🛍️

Ponuža vina Aleša Kristančiča, enega najboljših svetovnih vinarjev, ki na svoji kmetiji v Goriških brdih prideluje vina brez kakršnihkoli enoloških posegov

in filtracije. Njegova vina blagovnih znamk Movia in Vila Maria so med najpomembnejšimi in najpogosteje nagrajenimi vini iz tega dela Evrope.

● *Mestni trg 2*

Barbarella PLANT bistro | 🍴

Barbarella na Slovenski cesti je zelo utesnjena; večina vzame, kar si tisti dan zaželi, in gre naprej. Tu, na Mestnem trgu, pa je več prostora in temu je prilagojena tudi ponudba, a tudi tu na izključno rastlinski osnovi. Pridete lahko že na zdrave zajtrke in potem vse do večera.

● *Mestni trg 4*

Mestna galerija Ljubljana | 🏠

Galerija v treh nadstropjih nekdanje stanovanjske hiše že 50 let gosti sodobne domače in tuje umetnike na samostojnih in skupinskih razstavah. Tu so razstavljala že velika imena svetovne umetniške scene, kot so Josef Albers,

Jannis Kounellis, Hans Arp, Victor Vasarely, Ulay in še mnogi drugi.

● *Mestni trg 5*

The Restaurant v The Hotelu Ljubljana | 🍴 | 🚗

Prenovljena stavba, ki sega od Mestnega trga do Cankarjevega nabrežja ob Ljubljani, je dom novega hotela s štirimi zvezdicami. V pritličju ima ambiciozno restavracijo s kaminom v jedilnici, na katerem pečejo izbrane kose mesa. Če sedete ob stekleno steno, boste imeli občutek, kot da jeste na živahnem Mestnem trgu, a istočasno uživate v miru.

● *Mestni trg 15*

1 Drofeningova hiša - Miklavčeva veleblagovnica

